— **(Az eleven gipszfigura.)** Egy olvasónk irja a következőket: Csudálatos dolog, hogy ez a mi fejlődő Budapestünk milyen érzéketlenül, közönyösen néz már bizonyos dolgokat, amelyek még ezelőtt tiz esztendővel is a legnagyobb szenzációt keltették volna s amelyek valójában is sokkal érdekesebbek, semmint észrevétlenül el lehetne siklani mellettük. Értem ezalatt a panoptikumi ritkaságokat, a szakállas asszonyokat, háromlábu férfiakat, akik mint egész lokális jelentőségü érdekességek tünnek fel a mutatványos bódék táján, holott mint érdekességek nem mindennapiak. Itt volt például a mult télen két, vagy helyesebben egy román csecsemő, akik ugy jöttek világra, hogy össze voltak nőve épen olyanformán, mint a figurák a helvét kártyákon. Talán még soha ilyen esetet nem jegyzett föl az orvostudomány és a kétegy-gyerekről hónapokig irtak orvosi szaklapok. Ellenben az impresszáriójuk, aki először Budapesten mutatta be őket, sietve és szegényen távozott a magyar fővárosból, mert a közönség egyáltalában nem akarta ötven vagy hatvan fillérrel honorálni a csudagyerekeket. Még a rendkivüli árleszállitás se volt vonzóbb erővel: a pesti publikum husz fillért is sajnált a nem mindennapi s a gyermekek föltétlen bizonyossággal bekövetkező korai halála folytán nem is sokáig „élvezhető" látványosságtól. De elmondok ennek a közönynek az illusztrálására egy másik példát is, amelynek a napokban magam voltam tanuja. Fényes délben volt, a meglehetősen forgalmas Nagykőruton. Konflison mentem és ahogy elnéztem a többi kocsi közt, feltünt nekem egy másik konflis, amely előttem ment és amelynek utasai méltán megérdemelték, hogy az ember törődjék velük. A kocsison kivül hárman voltak: a bakon egy egyenruhás szolga, a jobboldali ülésen egy alacsony, sovány ur, kabátján bársonyos gallérral, amely hátulról is elárulta a diszes smokingot, mellette pedig — és ez volt a legérdekesebb — egy karcsu szőke hölgy. Gyönyörü szalagos frizurába szedve a haja, fülében hatalmas butónok, a vállán pedig világoskék selyemből való báli köpenyke, aféle vállravető lebernyeg. Egyáltalában nem értettem a helyzetet.

— Mi lehet ez? — tépelődtem magamban. — Talán bálban volt őnagysága és most jön haza? Vagy most megy mulatságra s ezért öltözik ilyen korán estélyi toalettebe? De talán valószinübb, hogy egy szegény leány, akinek most volt az esküvője, — valmelyik ruhakölcsönzőtől szerzett fantasztikus ruhában.

De nem tudtam megállapodni egyik föltevésben sem, hiszen mindegyik ellen ezer okot lehetett volna felhozni. Izgatottan néztem a kocsiban imbolygó karcsu női alakot és örömteljesen kiáltottam fel, mikor a konflis odakanyarodott egy ház elé. Abban a pilanatban, mikor megállt, leugrott a bakról az egyenruhás szolga és szolgálatkészen a hölgy mellé állott. Ekkor az én kocsim is odaért melléjük és abban a pillanatban hangos kiáltással megállitottam. Megzavarodva, hitetlenkedve a szemeimnek, csudálkozó megdöbbenéssel láttam, mi történik. Az egyenruhás szolga, a helyett, hogy karját nyujtotta volna a hölgynek, egyszerüen leemelte a kocsiülésről. Illetőleg egy kerek falapot emelt le: ezen foglalt helyet a szőke hölgy — lábak és alsótest nélkül. Képzelhetik, milyen pillanat volt ez, mikor láttam, hogy a szép karcsu hölgy a természet egyik torzalkotása, egy élő husból és vérből való gipszfigura, akit — mint későbbb megtudtam — a külső Józsefváros egy bódéjában mutogatnak, talán hatosos belépődijak mellett. És a legcsudálatosabb, hogy amikor az altestnélküli hölgyet bevitték egy házba, senki se állt meg bámészkodni, mintha mindennapos dologról lett volna szó. Pedig a nő valóságos kuriózum, egy nőorvos ismerősöm, aki megvizsgálta, mondta később, hogy lábnak még csökevénye sincs rajta. Persze, ezt nem hiszi senki: az emberek részint kevesebbet érnek rá foglalkozni az ilyenekkel, részint nem hiszik, hogy a csuda hamisság nélkül való.

— **(Hamvak átszállitása.)** A pesti izr. hitközség néhai rabbijának, hitszónokainak és rabbisági ülnökeinek a régi Váci-uti temetőben nyugvó hamvait e hó 12-én, hétfőn, reggel kilenc órakor szállitják át az uj temetőbe ünnepi gyászszertartással.

— **(Kléh István gondnokság alatt.)** A régi Pestnek, de főleg a régi Belvárosnak alig volt ismertebb és tiszteltebb polgára, mint Kléh István, a dusgazdag, többszörös milliomos, izig-vérig törhetetlen függetlenségi érzelmü politikus. Nem szavaló, nemzeti szint lobogtató függetlenségi ember, hanem érzelmeire nézve annyira meggyőződésévé lett a függetlenségi gondolat, hogy az ellenzékiség és Kléh István elválaszthatatlan fogalommá lettek a régi Belvárosban. A piarista atyák és Kléh István biztos emberei voltak a mindenkori balpártnak. Puritán, szerény, hallgatag ember volt Budapest ez egyik leggazdagabb embere, a független, becsületes, példás családi életet élő, vagyont alapitó polgárok mintaképe. A hivatalos lap szombati száma a következő szomoru jelentést hozza róla:

A budapesti kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Kléh István, 83 éves, róm. kath. vallásu, budapesti lakost a 36.091—910. sz. jogerős itélettel elmebetgség miatt gondnokság alá helyezte. Budapest, 1910. évi aug. hó 31-én. A budapesti kir. törvényszék.

Kléh István elnöke a Pesti Hazai Takarékpénztárnak és évtizedes vezére a fővárosi Saskörnek, fővárosi bizottsági tag és a legutóbbi időkig számos közjótékonysági intézmény agilis tagja. A közélettől már rég viszavonult. Idegbaj gyötri néhány esztendő óta s gyógyulás végett bevonult a Schwartzer-szanatóriumba. De mert baja gyógyithatatlan, hozzátartozói kérelmére gondnokság alá helyezték.

— **(Kitüntetett kegyesrendi tanár.)** A király dr *Maywald Józsefnek*, a budapesti kegyes tanitórendi főgimnázium nyugalmazott tanárának, sok éven keresztül kifejtett buzgó és eredményes működése elismeréseül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **(Üzenet a másvilágról.)** Lombroso Cesare megigérte a hátramaradottainak, hogy a halála után üzenetet küld nekik a másvilágról. A boldogult olasz tudós hozzátartozói azonban eddig még nem kaptak semmi ilyes értesitést. Ami nem sikerült Lombrosonak, az sikerült most egy amerikai kartársának, James William tanárnak. James a lélektan tanára volt a Harvard-egyetemen és megalapitója egy spiritiszta társaságnak. Halála előtt megfogadta a barátainak, hogy a másvilágról szólni fog hozzájuk, természetesen a szellemek módjára. Be is váltotta a szavát. Egyszerre több szeanszon is vettek fel tőle üzenetet. Bostonban egy női médiumnak például ezeket jelentette: „Béke velem és az egész emberiséggel. Olyan életre ébredtem, amely tulhaladja a földön alkotott legmerészebb képzeletemet is. Mond meg a testvéreimnek, hogy azonosságomat kétségbevonhatatlan bizonyitékokkal fogom igazolni, mihelyt alkalmam lesz veletek világosabban érintkezni. Meg sem tudom magyarázni, hogy milyen nehéz az életnek ebből a világból jelt adni a földre. Sokat kell tanulnom és alaposan kell igyekeznem hozzászokni az uj viszonyokhoz." Hasonlóképen hangzanak a többi üzenetek is.

— **(Szerszámmal a fogházba.)** Berlinben egy idő óta sajátszerü ujitást követnek a fogházbüntetéseknél. Ha olyan embert itélnek szabadságvesztésre, aki a kézmüvesosztályhoz tartozik, akkor az illetőt felszólitják, hogy hozza magával a fogházba a szerszámait. Mostanában ugyanis a berlini fogházaknak annyi a lakója, hogy nem juthat mindenkinek a fogházak szerszámaiból. Az elitéltek a szerszámaik koptatásáért különben kapnak egy kis kártéritést is.

— **(Alapitványi helyek betöltése.)** A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a bécsi Teréziánumban megüresedett három, Mária Terézia nevét viselő báttaszéki alapitványi helyet Székelyi *Nyiri* Jenőnek, *Vetsey* Sándornak és Szirmai és Szirmabessenyői *Szirmay* Miklósnak, az üresedésben levő, Ferenc József nevét viselő egész alapitványi helyet Perlaki*Somogyi* Gyulának és a megüresedett fél alapitványi helyet Klobusiczi és Zétényi *Klobusiczky* Elemérnek, a fent nevezett Szirmay Miklós után megüresedő fél alapitványi helyet pedig ifj. Roszneki báró *Roszner* Ervinnek, az üresedésben levő gróf Csáky Petronella-féle családi alapitványi helyek egyikét pedig *Hertelendy* Lászlónak adományozta.

— **(Katona-szabómunkások gyülése.)** A katona-szabómunkások holnap, vasárnap, délelőtt fél tiz órakor gyülést tartanak a Csengery-u. 1. sz. alatt. A gyülésen az árszabály tárgyalására kiküldött bizottság tesz jelentést és határoznak a további teendők felől. Tárgyalásra kerül ezenkivül egy katona-szabóüzlet felállitására vonatkozó inditvány is.

— **(Vilmos császár Béllyén.)** Vilmos császár béllyei vadászatának programmja a következő: A berlini különvonat e hó 16-án, pénteken, délután 2 órakor érkezik Mohácsra, ahol Frigyes főherceg, Bigott de St. Quentin altábornagy a főudvarmester, a főhercegi jószágigazgató és főfelügyelő, Baranya vármegye fő- és alispánja, a főszolgabiró és a Dunagőzhajózási társulat igazgatói fogadják a felséges vendéget. Vilmos császár innen gyalog megy a kikötőben várakozó hajóhoz, amelynek fedélzetén Izabella főhercegnő leányaival, gróf Cappy kamarás és Zamoyska grófnő udvarhölgy fogadják. A hajó a Dunán lefelé Krezsovahat kikötőhelyig megy, ahol a vadászatok vezetője, az erdőmester és a kerületi felügyelő jelentkeznek, majd Vilmos császár a főherceggel cserkészésre megy, mig a főhercegnők és a kiséret tagjai Karapancsára mennek, ahol a vadászatok tartama alatt lakni fognak. Plessen Generaloberst és gróf St. Quentin főudvarmester Monyoros vadászlakban szállnak meg. A vadászat után a császár kocsin Karapancsára megy és a főhercegi család körében fogja az estebédet elfogyasztani. Naponkint kora reggel és este lesz cserkészés. 18-án, vasárnap, délelőtt 11 órakor a karapancsai vadászkastély mellett felállitandó ideiglenes sátorkápolnában istentisztelet lesz, 19-én ő felsége az esti cserkészés után Mohácsra megy, honnan udvari különvonaton Hetzendorf állomásra utazik.

— **(Az utolsó bihari betyár.)** Az oceán, ugy látszik, alkalmatlanabb buvóhely a bünösöknek, mint a bihari vad dombvidék. Crippen nyaka köré a marconigrammok könnyebben megfonták a hurkot, bint Biharban a modern betyár nyaka köré a lovas zsandárok. Csak frázis az „utolsó" jelző a bihari betyár neve mellett. A bihari, szilágyi domb- és hegyvidék vadságában, kulturamentes lakói között még sokáig akadnak Dobos Gáborok, iVtális Imrék. Vitális Imre kimenekült a csendőrök hálójából s ha sikerült azóta egy pénzes embert valahol leütnie, talán már valami nagy város kávéházában olvassa a róla irt betyár romantikát.

Szombaton többen hoztak jelentést Herkély csendőrfőhadnagynak a berettyószentmártoni községházára. Mindegyike találkozott Vitális Imrével. A leirás összevág. Kalap nélkül, lovaglónadrágban járt a Herpályon. Vállán hosszu szijra eresztve a vadászfegyvere, kezében a gukkere. Azzal szokott vadászatra járni. Mert Vitális Imre igazi modern szegénylegény, akinek automatagyujtó van a zsebében s látcsövén kémlelí az üldözőit.

A főhadnagy összevonta Zsáka alatt portyázó csendőreit és kiadta a parancsot. Meg kell szállni a Herpályt. Ujfalu északkeleti részén a szőlőskerteket nevezik igy. Ott van a Gacsakert. Azon át ment a Herpályra. Szilvát rázott a Keresztszeghy-szőlő alján s megfenyegette a kis cselédet:

— Hallod-e? El ne járjék a szád. Mert megtudod, ki vagyok. Vigyázz!

Száz csendőr előre! Egy-kettő, be kell keriteni a Herpályt.

A községházán Baicz csendőrhadnagy fáradatlan munkában van. Egyre cseng a telefon, folyton uj jelentések jönnek.

Az anyakönyvi hivatalban tanyáznak — de fegyveresen, minden pillanatban parancsra várva — a szolgálatukban felváltott csendőrök. Kettenhárman. Elmondják, hogy Vitális az éjszaka is a faluban járt. Nem is járt, inkább hason csuszott. A kutyák fél éjen ugatták.

— Nem tudunk vele mit csinálni ilyen sötétben. Egy lépésre se lát az ember.

— Bizonyos, hogy ő volt?

— A gazdáját nem ugatja a kutya. Csendőr meg nem posztolt háznál.

Csoda vakmerő egy gazember.

— Pedig ha látnák az urak, — mosolyog egy őrsvezető, — vézna kis vörös ember. Alamuszi. Mindig lesüti a szemét. Féloldalosan jár, mintha egyik válla kurtább volna. Alázatos, mint egy koldus. De a fecskét azt röptiben lelövi.

Szörnyüséges egy ember ez. Szamosujváron harmadfél évet ült.

— Olyan ez, hogy nem is találni párját, — beszélik a csendőrök. — Vett egyszer egy biciklit. Ráült, leesett róla, széjjel törte az utolsó szögig. A tehene nem adott tejet, agyonlőtte. A kenyér nem akart kelni, belelőtt. A gyerek zavarta a tyukot, ráfogta a fegyvert. Rettenetes vadállat ez.

Kármán ügyész táviratozott a szamosujvári fegyházigazgatóságnak az arcképéért. A fotografiát sokszorositják s — nem marad ime más — országosan fogják kurentálni.

— **(Vasárnap a Beketow cirkuszban.)** Vasárnap a Beketow cirkuszban két előadást tartanak, egyiket délután négy, a másikat este ¾8 órakor. Mindkét előadásban bemutatják a Magda cimü tündérszép némajátékot, Mr. Wichmann elővezeti kiválóan idomított jegesmedve-csoportját, fellépnek a Paretty ugró-akrobaták és az összes szerződtetett művészek. A délutáni előadásnál gyermekek fél helyárakat fizetnek.